

Zitting 1980–1981

16 535

Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs, inzake de scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs

Nr. 4

BIJLAGE BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING

Advies van de Onderwijsraad op het schrijven van 6 november 1979

Aan de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen

's-Gravenhage, 3 maart 1980

In antwoord op het bovenvermelde schrijven bericht de Tweede Afdeling van de Onderwijsraad u als volgt ter zake van het voorgelegde ontwerp van wet tot wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs.

De Afdeling is met u van oordeel, dat de artikelen 25 en 29 van de Wet on-eigenlijk gebruikt worden voor een op zo grote schaal inwilligen van het zgn. ongedeeld v.w.o., als tot nu toe geschiedt. Een wetwijziging om een meer passende wettelijke basis daarvoor te scheppen is derhalve noodzakelijk.

Voorts vervalt bij invoering van ongedeeld v.w.o. op het lycea zeker voor het hoogste leerjaar het onderscheid tussen gymnasium en atheneum. Dit betekent, dat aanpassing van de opheffingsnorm van artikel 107, derde lid, eveneens noodzakelijk is.

De derde aanleiding, die u noemt voor dit wetsontwerp, is de toestemming op een aantal athenea Latijnse taal en letterkunde als examenvak te mogen hebben. Ook hiervoor is een betere wettelijke basis wenselijk, te meer omdat hierbij planningsaspecten zijn betrokken in verband met eventuele ongewenste concurrentie met gymnasia of gymnasiale afdelingen.

Deze aanleidingen, die inderdaad reden zijn tot kleine, weinig ingrijpende wijzigingen, zijn nu blijkbaar voor u grond om een fundamentele wijziging aan te brengen in het onderwijssysteem, zoals dat krachtens de Wet op het voortgezet onderwijs, bestaat, namelijk het doen vervallen van de wettelijk gedifferentieerde schoolsoorten voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs in de vorm van gymnasium, lyceum en atheneum. Wordt het ontwerp tot Wet dan kent de Wet op het voortgezet onderwijs alleen nog maar scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs zonder enig onderscheid.

Al erkent de Afdeling, dat de ontwikkelingen met name ten aanzien van het ongedeeld v.w.o. aanzetten in die richting leveren, dit neemt niet weg, dat zij voor een dergelijke ingrijpende wijziging meer nodig acht dan genoemde drie aanleidingen, zeker een meer adequate motivering, voorbereid ook door meer onderzoek en studie ten opzichte van eventuele consequenties en in aansluiting daarop ook meer overleg dan in casu bij de voorbereiding van dit ontwerp is geschied.

De Afdeling acht het vooral bezwaarlijk, dat in dit kader vrijwel definitief wordt beslist over het bestaansrecht en de toekomstige mogelijkheid van een school voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs met een specifiek gericht en enigermate beperkt programma zoals met name het gymnasium in zijn huidige vorm. De bepalingen van het wetsontwerp maken het gymnasium, in het algemeen de categoriale school, immers tot een overgangsverschijsel van nog maar tijdelijk karakter, in afwachting van de omvorming tot een school voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, als bedoeld in artikel I A van het wetsontwerp.

Bovendien wordt dit tijdelijk voortbestaan nog extra geremd door voorstellen omtrent uitbreiding van de verplichte vakken met economische wetenschappen en recht (artikel I A, tweede lid), eventuele voorschriften omtrent de leerjaren waarin een aantal vakken moet worden gevolgd (artikel I D) en vooral de verhoging van de opheffingsnorm na vijf jaar (artikelen I E en II D).

De Afdeling wijst erop, dat de uitbreiding voor het aantal verplichte vakken het ongetwijfeld moeilijker maakt het voor Grieks en Latijn verhoudingsgewijs groot aantal leraarlessen te blijven reserveren. Bij de inrichting van het onderwijs zal dan minder gemakkelijk rekening kunnen worden gehouden met leerlingen, die deze vakken kiezen. Bij vermindering van het aantal leraarlessen is het denkbaar, dat juist deze vakken – niet meer verplicht – komen te vervallen.

Beziet men dit wetsontwerp in samenhang met de voorstellen van het Ontwikkelingsplan Voortgezet Onderwijs (OPVO): de tweejarige brugperiode en de integratie v.w.o.-h.a.v.o., dan dreigt nog meer beperking van de mogelijkheden voor de twee genoemde vakken.

Voor wat betreft de te wijzigen opheffingsnorm, zou kunnen worden volstaan met wijziging van artikel 107, derde lid, waarbij vervallen de woorden «van onderscheidenlijk het gymnasium en het atheneum» en «onderscheidenlijk» en waarbij in plaats van «twaalf en vijftien» en «acht en tien» komen te staan respectievelijk «zevenentwintig» en «achtien».

De Afdeling ziet geen reden tot verder gaande wijziging. De verhoging in het ontwerp (artikel I H) tot 30 verkrijgt geen duidelijke motivering.

De Afdeling concludeert derhalve, dat zij wel reden ziet tot een wetswijziging van beperkte strekking overeenkomstig het drietal door u genoemde aanleidingen, echter niet tot zo ver strekkende wijzigingen als in het onderhavige wetsontwerp voorgesteld. Het gaat hier om zaken, die in een veel breder kader dienen te worden gezien, vooral ook in het licht van de ophan- den zijnde veranderingen in verband met het OPVO en de nieuwe regelingen voor wetenschappelijk onderwijs en hoger beroepsonderwijs. Met name wetenschappelijk onderwijs ware in het nader overleg ter zake als belanghebbende te betrekken.

Zij geeft u derhalve in overweging vooralsnog slechts te bevorderen de totstandkoming van een wetswijziging met bedoelde beperkte strekking in plaats van het voorliggende ontwerp.

De Afdeling wijst erop, dat bij de vaststelling van dit advies haar nog niet alle te verwachten organisatie-adviezen hadden bereikt. Zij behoudt zich daarom voor hierop nog terug te komen na ontvangst van deze adviezen.

Namens de Afdeling voornoemd,

G. Th. M. Verhaak, voorzitter

C. A. P. C. van Asseldonk, tweede secretaris